

doi: 10.3935/rsp.v17i2.946

KONFERENCIJA O NASTAVKU AKTIVNOSTI I PROVEDBI MJERA JAP-A I JIM-A, NA TEMU »GLOBALNA KRIZA I NJEZIN UTJECAJ NA REPUBLIKU HRVATSKU«

Zagreb, 11. veljače 2010.

Ova jednodnevna konferencija održana je u organizaciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (MZSS), Ministarstva gospodarstva rada i poduzetništva (MGORP) te u suradnji s predstavnicima Europske komisije, Općom upravom za zapošljavanje, socijalna pitanja i jednake mogućnosti, uz podršku organizacije Europske komisije za tehničku podršku TAIEX.

Ovo je bio prvi put da su dva vrlo povezana, bliska procesa bila sjedinjena na zajedničkoj konferenciji. Inače, to je bila četvrta konferencija JIM-a (**Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju Republike Hrvatske**) i druga JAP-a (**Zajedničkog memoranduma o prioritetima politike zapošljavanja Republike Hrvatske**) procesa. Tema Konferencije bila je usmjerena na utjecaje globalne ekonomske krize na Republiku Hrvatsku, točnije na procese JIM i JAP. U skladu s tim, svrha je bila osigurati djelotvoran nastavak aktivne razmjene gledišta o provedbi aktivnosti dvaju procesa u budućnosti. Konferencija je bila organizirana u dva dijela: plenarni dio i posebni JIM/JAP dijelovi.

Plenarni dio Konferencije

U svom pozdravnom govoru predstavnici Europske komisije, g. Jeroen Jutte istaknuo je važnost jednog i drugog procesa te naglasio pozitivne strane zajedničke konferencije. On se također referirao na posebno negativan utjecaj krize na izazove

implementiranja mjera obaju procesa. G. Jutte naglasak je stavio na nastavak aktivnosti i jačanje *follow-up* procesa pri čemu treba imati na umu četiri ključna prioriteta: smanjenje nerazmjera vještina na tržištu rada, poboljšanje socijalne uključenosti ranjivih skupina, donošenje antirecesijskih mjera, program za cjeloživotno učenje i osiguranje budžeta za planirane mjere unatoč krizi.

U uvodnom dijelu govorili su i državni tajnici gore navedenih ministarstava. Tako je g. Krešimir Rožman, državni tajnik MGORP-a, kratko opisao proces razvoja JAP procesa, a gđa Dorica Nikolić istaknula je važnost 2010. godine koja je proglašena »Europskom godinom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti«. Nadalje, ona se osvrnula na JIM proces koji je u odnosu na prošle godine postao vidljiviji te je vidno osnaženo partnerstvo. Isto tako, povećana je politička važnost JIM procesa.

Nakon održanih uvodnih govora, uslijedile su prezentacije. Prva je govorila gđa Tamara Obradović Mazal, državna tajnica iz MGORP-a. Prema njoj, ekonomska kriza je snažno pogodila gospodarstvo i tržište rada. U skladu s tim prezentirala je paket antirecesijskih mjera Vlade RH s pripadajućim zakonodavnim izmjenama u 2009. godini te pritom napomenula da se navedenim mjerama s jedne strane utjecalo na prihodovnu stranu državnog proračuna, s druge strane na potporu poslodavcima, a s treće strane se interveniralo u plaće državnih službenika. Prema njoj, uspjeh tih mjera sinergijski će se ogledati u utjecaju na očuvanje radnih mjesta.

U okviru iste teme, ravnateljica Uprave za socijalnu skrb MZSS-a gđa Tatjana Katkić Stanić iznijela je podatke o utjecaju krize na kretanje broja korisnika prava na stalnu pomoć. Kao dio evolucije sustava i odgovora na krizu, planira se izvršiti niz reformi u sustavu socijalne

skrbi donošenjem novog Zakona i mjera između kojih su: reforme sustava novčanih davanja s ciljem bolje usmjerenosti naknada te jednostavnijeg i bržeg postupka ostvarivanja istih te donošenje mjera koje ciljaju na zapošljavanje radno aktivnih korisnika stalne pomoći.

Gđa Kristina Alerić iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) prezentirala je mjere poticanja zapošljavanja iz nadležnosti HZZ-a te istaknula da su one usmjerene na: poticanje zapošljavanja (sufinanciranje zapošljavanja), sufinanciranje i financiranje obrazovanja i zapošljavanja u programu javnih radova. Zaključno je istaknula da do sada mjere za poticanje zapošljavanja imaju pozitivne učinke prema ciljanoj populaciji.

G. Orhan Memedi ispred Udruge Romkinja »Bolja budućnost« prezentirao je rezultate istraživanja »Život Romkinja u Hrvatskoj s naglaskom na pristup obrazovanju«. G. Memedi iznio je podatke o obrazovanju i zapošljavanju Roma i Romkinja iz čega se mogla vidjeti rodna nejednakost kod ove socijalne skupine te naglasio da bi se trebalo usmjeriti k donošenju mjera koje bi utjecale na poboljšanje obrazovne slike ciljane populacije.

Gđa Jasmina Papa (UNDP) prezentirala je rezultate Istraživanja o položaju žena pripadnica srpske nacionalne manjine na tržištu rada. Ona je predložila nekoliko mogućih područja djelovanja: uvođenje statističkih programa koji omogućavaju praćenje provedbe zakona koji afirmiraju prava manjina i mjera za njihovu provedbu u praksi, rad na uspostavi povjerenja, lokalne akcijske multi-sektorske grupe za zapošljavanje, ciljano sufinanciranje ženskog poduzetništva (pripadnice manjina) te socijalno poduzetništvo.

Temu »Zdravstvena reforma – praćenje održivosti primarne zdravstvene zaštite« izložila je gđa Sanja Predavec iz MZSS. Sukladno Nacionalnoj strategiji razvitka

zdravstva 2006.-2011., planira se podizanje funkcionalnosti sustava primarne zdravstvene zaštite i jačanje doma zdravlja kao temeljne ustanove primarne zdravstvene zaštite te reorganizacija hitne medicinske službe kao faktora unapređenja učinkovitosti primarne zdravstvene službe.

Gđa Mihaela Dubravac Šigir iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (MZOS) govorila je o procesu cjeloživotnog učenja u kontekstu globalne krize i njenog utjecaja na Hrvatsku. MZOS u okviru svoje nadležnosti zajedno sa stručnim tijelima i institucijama provodi reforme sustava odgoja i obrazovanja sukladno koncepciji cjeloživotnoga učenja. Ona je zaključno istaknula važnost razmjene međunarodnih iskustava u procesu donošenja strategija cjeloživotnog učenja.

U sklopu dijela o programu cjeloživotnog obrazovanja govorila je i gđa Tina Šarić, ravnateljica Agencije za mobilnost i EU programe. Sudionike konferencije upoznala je s različitim programima u kojima Hrvatska, odnosno različite institucije i građani mogu ili već participiraju. Gđa Šarić završila je svoju prezentaciju predstavivši mogućnosti koje su na raspolaganju institucijama i građanima u 2010. godini.

U kratkoj diskusiji profesori Zoran Šućur i Siniša Zrinščak sa Studija socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu naglasili su potrebu za utvrđivanjem jasnijih indikatora kako bi se moglo mjeriti fenomenne siromaštva i socijalne isključenosti. Potrebno je također voditi usporedbu s drugim zemljama pogotovo u kontekstu izdvajanja za aktivne mjere tržišta rada.

Posebni JIM dio Konferencije

Gđa Vesna Mastela-Bužan iz MZSS-a predstavila je proces deinstitutionalizacije socijalnih usluga u Hrvatskoj. Osim toga, ona se u svom izlaganju referirala i na druge procese koje ministarstvo provodi, a važni su za cjelokupan proces razvoja sustava.

Nadalje, u sklopu iste teme »deinstitucionalizacije« slijedila je prezentacija gđe Marine Škrabalo iz UNDP-a koja provodi istraživanje o razvoju socijalnih usluga i mogućnostima deinstitucionalizacije. Prema gđi Škrabalo deinstitucionalizacija predstavlja tri povezana, simultana, višedionička procesa i to: transformacija ustanova, razvoj mreže prioriternih usluga u zajednici, te razvoj alternativnih smještajnih kapaciteta. Nadalje je naglasila da se trebaju donijeti smjernice i *master plan* za transformaciju ustanova i deinstitucionalizaciju sustava do kraja lipnja 2010. te planirati financijska sredstva za reformu. Također treba analizirati imovinske resurse na državnoj, županijskoj (i gradskoj) razini koje je moguće aktivirati u svrhu transformacije ustanova. Isto tako, u obzir treba uzeti donošenje standarda kvalitete te sustavno poticati financiranje usluga u zajednici kroz socijalno ugovaranje.

Gđa Lynette Šikić iz Instituta za društvena istraživanja Ivo Pilar predstavila je istraživanje o beskućnicima. Napomenula je da beskućnici u Hrvatskoj nemaju uređen pravni status, kao ni političku moć, niti mogućnost utjecaja u kontekstu zagovaranja svojih interesa. Isto tako, ne postoji ni nacionalni program stanovanja koji bi uređio u tom kontekstu prava beskućnika. Ona navodi da bi trebalo proširiti i poboljšati kvalitetu usluga za beskućnike uz razvoj volonterskog rada. Nadalje trebalo bi razviti preventivne i programe reintegracije na nižim razinama vlasti te bi zaključno trebalo provoditi kvalitativna istraživanja koja bi dala jasniju sliku o potrebama beskućnika.

Gđa Sanja Madžarević-Šujster, predstavica Svjetske banke, predstavila je istraživanje o utjecaju ekonomske krize na socijalno uključivanje i socijalnu zaštitu. U svom izlaganju naglasila je da odgovor na krizu koja je pogodila najugroženije slojeve društva treba tražiti između ostalog u konsolidiranju različitih programa te eliminiraju ne-ciljanih potpora. S tim u vezi naglasila je da naknade i pomoć mo-

raju ciljati najugroženiji sloj stanovništva, kao i povećati pokrivenost i razinu cenzusa. Nadodala je da bi novi programi trebali biti usmjereni na radnu aktivaciju korisnika pomoći (te javni radovi).

Prof. dr. sc. Zoran Šućur sa Studija socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prezentirao je drugi dio istraživanja o utjecaju ekonomske krize na socijalno uključivanje i socijalnu zaštitu. Fokus njegovog izlaganja bio je usmjeren prema ulozi dječjih doplataka i socijalne pomoći u suočavanju građana Hrvatske s financijskom krizom. U okviru dijela prezentacije o dječjim doplatcima prof. Šućur naveo je da bi trebalo riješiti probleme dvostrukog prebivališta ili identificirati primanja korisnika. Naglasio je da bi trebalo svoj djeci s težim oštećenjem i dalje osiguravati doplatku, ali u različitom iznosu, ovisno o kućanskom dohotku, te bi isto tako trebalo proračunsku osnovicu uz koju se vežu dohodovni cenzusi ili iznose doplatka usklađivati s rastom troškova života. Pravo na dječji doplatku trebalo bi vratiti studentima te bi trebalo uvesti dodatke za djecu ovisno o dobi. U okviru preporuka u dijelu o socijalnoj pomoći, naveo je da bi trebalo poticati radnu aktivaciju radno sposobnih korisnika te predložio da se da mogućnost korisnicima pomoći da nastave primati pomoć u određenom razdoblju nakon zapošljavanja. Isto tako, trebalo bi promijeniti dosadašnju ekvivalentnu ljestvicu u sustavu skrbi na način da se smanji deficit siromaštva samaca, obitelji bez djece i samohranih roditelja s jednim djetetom te bi trebalo potaknuti lokalne vlasti da planiraju izvjesne programe i sredstava za najranjivije skupine građana.

Zadnje izlaganje u drugom JIM dijelu održala je gđa Vesna Sokol iz MZSS-a o područjima korupcije u zdravstvu i borbi protiv nje. U tom kontekstu identificirana su dva glavna smjera: uvođenje objektivnih kriterija i uvođenje jakih kontrolnih mehanizama. Prema njoj, trebalo bi urediti

pravne i institucionalne okvire za učinkovito i sustavno suzbijanje korupcije. Nadalje, treba dodatno povećati transparentnost listi čekanja, kao i transparentnost u radu cjelovitog zdravstvenog sustava. Naposljetku, treba bolje regulirati zakonske uvjete po kojima liječnici zaposleni u državnim zdravstvenim ustanovama mogu pružati zdravstvene usluge u okviru svoje privatne prakse.

Zaključno: Iako su vidljivi napreci u provođenju obaju procesa, poglavito u kontekstu suradnje i koordinacije među akterima te vidljivosti programa, fokus ove Konferencije bio je usmjeren na negativne učinke financijske krize koja je multiplicirala različite socijalne probleme. Nadalje, pod utjecajem krize došlo je i do intenzivnijeg promišljanja o povezivanju različitih aktera/sektora i sinergijskom učinku usmjerenom prema krajnjim korisnicima (prvenstveno radno aktivnima). Provođenje mjera i upravljanje ovim procesima predstavlja izazov za uključene dionike. Stoga će biti zanimljivo vidjeti kako će se već započeti ili planirani reformski procesi uklopiti u strukturu modela otvorene koordinacije (JIM-a i JAP-a) te koja će se inovativna rješenja osmisliti i kakve će rezultate polučiti dodatni naponi u vremenu krize.

Ivan Lakoš

doi: 10.3935/rsp.v17i2.950

**AKADEMIJA ZA EUROPSKO
PRAVO: GODIŠNJA
KONFERENCIJA O RADNOM
PRAVU EU-a**

Trier, 25. – 26. ožujka, 2010.

Akademija za europsko pravo (*Europäische Rechtsakademie Trier – ERA*)

omogućila je sudionicima Godišnje konferencije o radnom pravu EU-a susret s vodećim stručnjacima (praktičarima i sveučilišnim nastavnicima) koji se bave radnim pravom EU-a. Izlagači, kojima je zadatak bio iznijeti svoje stavove o novostima u razvoju legislative i sudske prakse u području radnog prava EU-a, bili su sljedeći: prof. Catherine Barnard sa Sveučilišta Cambridge i Trinity College, odvjetnik Rachid Brihi iz Francuske koji u svojoj praksi zastupa sindikate, dr. Katharina Dahm sa Sveučilišta Johannes Gutenberg u Mainzu, prof. Marc de Vos sa Sveučilišta Ghent, odvjetnik John Hendy iz Londona koji zastupa sindikate, prof. Jonas Malmberg s Pravnog fakulteta u Uppsali, prof. Michel Miné iz Pariza i njemački odvjetnik dr. Sascha Morgenroth koji u svojoj praksi savjetuje poslodavce. Iz strukture izlagača vidljiva je zastupljenost obiju interesnih strana – sudionici konferencije imali su priliku čuti stavove bliske radnicima kao i one bliske poslodavcima. Jednako tako, izlagači - sveučilišni nastavnici, iako interesno neutralni, bili su kritični prema pojedinim rješenjima sadržanim u pravnoj stečevini EU-a. Još raznolikija bila je struktura sudionika – bilo je predstavnik vlada (ministarstava rada) država članica EU-a, predstavnika sindikalnih i poslodavačkih udruga te sveučilišnih nastavnika koji se bave radnim pravom.

Prvi izlagač **dr. Sascha Morgenroth** govorio je o novijim slučajevima Europskog suda pravde koji se odnose na radničku participaciju (slučajevi Mono Car Styling SA, Fijitsu Siemens Computers i Dansk Arbejdsgiverforening) te o značajnim novinama sadržanim u Direktivi 2009/38/EZ o europskim radničkim vijećima. Kao pozitivnu stranu rješenja sadržanih u navedenoj direktivi istakao je činjenicu da promiču atmosferu dijaloga, ali istodobno su vrlo složena i u postupovnom smislu zahtijevaju mnogo vremena.